

SCRIPTORUM QUORUMDAM TESTIMONIA,

QUIBUS DE ROBERTO PULLO ET SCRIPTIS EJUS PAUCA DECLARANTUR.

Varie nominatum Pullum legimus apud auctores. Quidam enim, ut Guilielmus a S. Theodorico familiaris sancti Bernardi, et Pulli synchronus, ac Joannes prior Hagustaldensis, *Pullanum* eum nominant. Alii *Pulleinum*, *Pulleinium*, *Polenium*, scribunt, ut Joannes Pithæus; Balæus et Gesnerus *Polenum*, *Pollen*, *Pulcy*, *Pully*. Ciaconius *Pullenum*, alias *Pully*, et etiam *Bullenum*, cum Claudio Hemeræo lib. De Acad. Parisiensi, cap. 5, pag. 44. Sed mendose, sicut et apud Franc. Ambæsiæ in Apologia pro Petro Abælardo sub finem, ubi legitur *Robertus Polonus*, pro *Polenus*. Bernardus vero *Pullum* vocat; velut et codex noster optima manu exaratus, et quem ipsi Pullo coævum credimus, in cujus fronte distinctissime legitur, *Incipit Prologus Sententiarum magistri ROBERTI PULLI*. Post quem, *Incipiunt Sententiæ MAGISTRI ROBERTI PULLI S. Romanæ Ecclesiæ cardinalis et cancellarii*. A quo non discrepant auctores Angli Balæus et Gesnerus, qui *Pully* scribunt.

In Gallia Christiana Claudii Robert nominatur alter *Robertus Pullus* LIII Rothomagensis archiepiscopus, qui anno Christi 1208 creatus est archiepiscopus, et obiit 1221, vulgo *Robert Poullain*. Et tomo II Histor. Jacobi Thuani lib. XXIX, pag. 88 fit mentio alterius *Roberti Pulli*. In indice item Thuano *Robertus Pullus*, *Poullain*, qui vivebat superiori sæculo, anno videlicet 1562. Num propinquitate sanguinis Robertum nostrum contigerint, sit penes alios conjectura.

Ex sancto Bernardo abbate Claravallensi in epistola ducentesima quinta, ad episcopum Roffensem.

Non inanis ille gloriæ titulus dignum fuisse Pullum laudibus Bernardi, cui soli illi acceptissimi erant qui virtutis aut probatissimæ doctrinæ merito et apice eminent. Epistolam illam, quia solum spectat auctorem, et sanam illius doctrinam non mediocriter commendat, hic integram exhibemus. Causa autem Bernardo scribendi ad episcopum Roffensem Pulli diocesanum ea erat, ne virum de litteris et academia Parisiensi meritissimum, in eaque futurum adhuc utilem, tam cito reverti cogeret in Angliam.

Ita se habet Epistola :

« Dure scribitis non merenti. Quid peccavi? Si morui magistrum Robertum Pullum aliquantum tempus facere Parisiis ob sanam doctrinam quæ apud illum esse dignoscitur, id putavi necessarium, et adhuc puto. Si rogavi sublimitatem vestram ut permetteretis, etiam nunc idipsum rogarem, nisi eam de priori prece indignatam sensissem. Si dixi hominem sultum gratia amicorum, quorum in curia non minima auctoritas est, id dixi quod vobis formidavi et adhuc formido. Nam quod post appellationem factam, extendistis manum (ut accepimus) ad res appellantis, nec laudavi nec laudo. Verumtamen voluntati vestræ in aliquo contradicere nec consului ei nec consulo. De cætero vestri sumus et debita veneratione parati. Hujus testimonio con-

scientiæ audemus adhuc ad vos (prece duntaxat atque consilio) ut magister Robertus cum integritate gratiæ vestræ per aliquantum tempus possit Parisiis demorari. Retribuat vobis Dominus in vitam æternam quod viscera nostra refovistis, filios nostros loquor quos misimus in Hyberniam. »

Cæterum hujus auctoritate epistolæ certa redditur et indubitata fides nostri codicis in quo pariter auctor vocatur *Robertus Pullus*, licet alii scriptores cognomen tantisper inflectant, ut jam ostendimus.

Ex tractatu Guilielmi a S. Theodorico contra Gilbertum Porretanum, De relationibus divinis, in fine.

« Ut ad hæc specialiter capitula, quæ in manibus sunt, revertamur; nunquid non audientibus hæc tam nova dogmata considerandum fuerat, quantos sapientes et litteratos viros non longe ante hæc tempora habuisset Ecclesia sanæ opinionis et doctrinæ, qui manifeste contraria senserant et docuerant? Dico autem insignes illos Laudunenses Anselmum et Radulphum; magistrum etiam Albericum Rhemensem, prius Bituricensem archiepiscopum; et fidelissimum divini verbi tractatorem Hugonem de S. Victore, sed et Robertum Pullanum, apostolicæ sedis cancellarium, cæterosque quamplures quorum aut præsentia adhuc, aut memoria recens in benedictione est. Quorum communis exstat sententia, quidquid est in Deo, Deum esse. Hinc magister Radulphus Laudunensis quadam scripturâ sua sic ait [per illa nomina Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, nullas intelligimus poni proprietates (sicut de Justo, Pio, superius dictum est) quæ sint aliud quam ipsæ personæ, etc.] »

Hocce Guillelmi a S. Theodorico testimonium indicio ac benevolentia debeo doctissimi Philippi Labbe, societatis Jesu presbyteri.

Ex Historia Simeonis Dunelmensis, continuata a Joanne priore Hagustaldensi, ad annum Christi 1147 (1).

« Præeminuit his diebus in clero Romano Robertus Pullanus, cancellarius apostolicæ sedis, in omni sapientia et doctrina experientissimus; Britannia oriundus; ab ineunte ætate philosophiæ deditus; ejusque obtentu episcopalem honorem ab Henrico rege oblatum respuens, victum et vestitum habens his contentus fuit. » Scribebat iste Joannes sub Henrico II, Angliæ rege, nec diu post Pulli ætatem.

Ex Pithæo De illustribus Angliæ scriptoribus in ætate duodecima.

« Robertus Pulleinius seu Pulleinus in Angliâ natus, et ibidem usque ad juventutem educatus. Postea fugiens civiles qui fuerunt sub rege Stephano tumultus, ut ex Bostono Buriensi colligi potest, studiorum causa Galliam petiit, et Parisiis multo tempore strenuam operam litteris dedit: omnesque scientias tum sacras tum profanas, tum divinas tum humanas et didicit et ex parte docuit.

(1) Tomo primo Script. Histor. Anglicanæ.

Erat enim ad bonas litteras non solum discendas, sed etiam docendas, et omni ratione promovendas quodammodo factus, et a natura comparatus. Cum itaque ad singularem doctrinam accessisset ætatis maturitas, iudicii firmitas, et patriæ juvandæ zelus, jam sacerdos ordinatus, demum ad suos reversus est. Et contemplatus miseram academiæ faciem bellis domesticis deformatam, statim commiseratione motus, Oxoniensem Academiam jam pene collapsam, denuo erigere et Musis restituere deliberavit. Ipse ibi scholas aperuit, optimas scientias gratis docuit; auditores et discipulos, professores et magistros ex aliis regni partibus illuc evocavit, ex quibus non paucos suis sumptibus aluit: alios omnibus humanitatis officiis sibi et Musis obstrinxit. Ipseque interea multa docere, dictare, scribere perseveravit.

« Quibus suis actionibus plane generosis magnam famam acquisivit, quæ usque ad curiam Romanam et ipsius summi pontificis aures pervenit. Romanus igitur vocatus creatus est S. R. Ecclesiæ cardinalis et cancellarius. At ne tum quidem a studiis cessavit, sed multa scripsit: Hoc enim testimonium illi perhibet Joannes Rossus in libro de Academiis: et non dissimilia scribit Joannes Lelandus.

« Ex scriptis autem Pulleinii, saltem hæc sequentia monumenta invenimus.

« Sententiæ de sancta Trinitate lib. viii (2). *Ut in hoc volumine lectori facile, etc.* Exstat ms. in privata bibliotheca Gualteri Copi.

« In Apocalypsin Joan. lib. i (3). *Sopitam plerumque concupiscent.*

« Super aliquot Psalmos. lib. i.

« De contemptu Mundi. lib. i. *Chare Frater, considera, etc.*

« Super doctorum dictis. lib. iv. *Hostis humani generis undique.*

« Sermonum suorum (4) lib. i.

« Prælectionum suarum lib. i et alios multos.

« Floruit anno post adventum Messiae 1146. Stephano et Mathilde hostiliter de regno Angliæ contententibus. » Hæc Pithæus.

In Prolegomenis vero seu proscenio operis, in cap. 2 de antiquitate Academiæ Oxoniensis pag. 28 et 29, scribit idem Pithæus quæ sequuntur:

« Porro post annos non adeo multos, primum Dani milites, deinde rex ipse Haraldus, cognomento Levipes, ita in civitatem Oxoniensem ferro flammisque sævierunt, ut usque ad regem Gualdellum primum et Normannorum adventum, quasi desolata manserit. Sed tam saltem reflorescere cepit. Nam circa annum Domini 1070 constat Ingulphum doctissimum monachum ibi floruisse. Item Stephani regis tempore licet alioqui calamitoso, studia quasi de novo revixerunt, et paulatim ad pristinum florem venerunt, industria maxime Roberti Polenii, qui multos tam discipulos et auditores, tum etiam magistros et professores eo vocavit, ibi aluit, ipse denique docuit, nullique peperit labori vel sumptui ut rem litterariam ibi pene collapsam restitueret. Postea non mediocriter pium hoc opus promovit rex Henricus II et post eum filius ejus Richardus in eadem civitate natus. Atque ita Polenii conatus felicem sortitus est effectum. »

Hæc iterum Pithæus, qui rursus ejusdem Roberti Pulli meminit in Indice illustrium Angliæ Scriptorum qui fuerunt de ordine cardinalitio, numero 29: *Robertus Pulleinus S. R. Ecclesiæ cardinalis Oxoniensis, etc., 1146.*

In Bibliotheca Gesneri ex Balæo.

« Robertus Polenus, alias Pully, cardinalis An-

(2) Ipsum est opus quod nunc evulgamus.

(3) Hujus meminit Balæus in Indice auctorum qui in Apocalyp. scripserunt.

(4) Exstabat nuper ms. apud clar. S. Petavium, sed

glus, edidit sententias quasdam, libras viii. De contemptu mundi lib. i. In Apocalypsin Joan. lib. i. Super Psalmos aliquot lib. i. Super doctorum dictis lib. iv. Opus suorum sermonum lib. i. Prælectiones aliquot lib. i. Vixit anno 1146.

In Indice auctorum qui in Apocalypsin scripserunt ponitur apud Balæum, inter sacerdotes non regulares Robertus Pully, Anglus.

Ex Onuphrio Panvino.

Anno Domini 1154, pontificatus Innocentii papæ II quinto, mense Decembri, secunda creatione scribit sex factos esse cardinales, quartum vero ordine Robertum, quem factum postea cancellarium dicit.

Robertus presbyter cardinalis titulo S. post cancellarius, defuncto viii Cal. Octobris anno 1143 Romæ Innocentio PP. convenere xxxi cardinales qui Cælestinum II pontificem appellarunt (*e quorum numero noster Robertus*). Quo e vivis sublato post menses quinque et dies xiii anno 1143 eligitur a xl cardinalibus Lucius PP. II; quos inter iste Robertus censetur, poniturque hoc anno cancellarium egisse. Subtracto Lucio II successit Eugenius III anno 1145, 3. Cal. Martii et inter electores reponitur Robertus, vocaturque archipresbyter et cancellarius ad annum Eugenii tertium qui est Christi annus 1147.

Ex quibus apparet Robertum Pullum per duodecim annos vel circiter, cardinalis munere functum. Non autem renuntiatum esse cardinalem anno tantum 1144, ut scripsit quidam nuperus, alioqui doctissimus; cujus opus insigne De penitentia dura prelo supponeretur hoc anno, mihi raptim ostensam est ab eodem auctore.

Ex Ciaconio.

« Robertus Pullenus (*mendose Bullenus*), alias *Pully*, Anglus, presbyter cardinalis t. Vir in omni genere litterarum instructissimus, eruditione varia et rerum divinarum scientia plurimum valuit. Multis nominibus magnam gloriam tum hoc præcipue consecutus, quod eversis olim ab Haraldo, Anglorum rege, Oxoniensis gymnasii scholis, pro iis restituendis strenue laboravit: et Parisiis in Angliam rediens, ex omni regni parte studiosos illic convocavit; ubi omnis generis scientias proponens optimarum artium disciplinas gratis docuit, et in scientiis promovendis cuncta humanitatis officia exhibuit. Multa opuscula pro litterarum instauratione scripsit, quibus nomen suum late ibique vulgavit. Ab Innocentio II ad Urbem vocatus, ab ejus successore Cælestino cardinalis, et a Lucio II cancellarius apostol. sedis institutus, obiit sub Eugenio III, de litterarum studiis optime meritis: scripsit, etc. » *Ut apud Pithæum, sed non sine mendis apud Ciaconium.*

B Ex Claudio Hemeræo in libro De Academia Parisiensi, cap. 5, pag. 41.

« Non obstiterè tamen jura prærogativæque Ecclesiæ Parisiensis, quin alios eruditos sibi collegas Canonici plerosque aliquando asciverint in eadem arena gloriosissime certaturos; quales extiterè Anselmus Laudanensis, Roscelinus qui fuit canonicus Turonensis, Gilbertus Porretanus, Petrus Abailardus, Fulco Diogillensis, Robertus Bullenus, etc. »

Ejusdem meminit præclaro encomio Ludovicus Castaneus Rupipozæus episcopus Pictaviensis in suo *Nomenclatore cardinalium*; et illius opera laudicem textit.

Auberius etiam in Historia generali cardinalium, pari fato cum multis aliis antiquis codicibus multatus exilio, invitis Gallis ereptus, tenetur a Suecis.

Gallice edita an. 1642, hujus Roberti elogium habet nulla in re diversum ab illo Pithsæi supra relato, nisi quod ex Goduvino Landavensi illi titulum S. Eusebii assignat, obitumque ejus ponit ad annum 1150, sed non bene stabili conjectura, cui ideo non adheret. Scribit insuper eum publici magisterii laurea donatum fuisse Parisiis, ubi diu docuit; et anno 1134 ad secundæ dignitatis infulas assumptum.

In pluribus monasteriis Benedictini ordinis habentur originalia bullarum quarundam quibus ipse Robertus Pullus cancellarius datam apposuit. Ut in abbacia S. Germani Parisiensis, cujus jura, privilegia et immunitates approbans et confirmans Eugenius III bullatas litteras dedit sic a nostro subscriptas: *Datum Laterani per manum Roberti S. Romanæ Ecclesiæ card. et cancellarii, vi Id. Jan., indict. viii, Incarnat. Dominicæ anno 1145, pontificatus vero domini Eugenii III papæ anno primo.* In monasteriis item Cluniacen. Floriacensi, S. Remigii Remensis, et in cartulariis Majoris Monasterii prope Turones, B. Mariæ Rotundæ foris muros Antissiodorenses, et Bituricensi similes legimus subscriptiones ab eodem Roberto factas, sed omnes intra annos sedis Eugenii III.

His omnibus subjiciam, gratitudinis ergo, præclarum Pulli elogium, quod amica manu transmisit ad nos illius auctor R. P. Ludovicus Jacob a S. Carolo, Cabilonensis Carmelita, iisdem, ut sequitur, conceptum verbis.

Elogium Roberti Pulleinii S. R. E. cardinalis e Bibliotheca cardinalitia, ms. R. P. Ludovici Jacob a S. Carolo Cabilonensis Carmelitæ consiliarii et eleemosynarii regii, nec non bibliothecæ eminentissimi cardinalis Retzii archiepiscopi Parisiensis præfecti desumptum.

Robertus Pulleinius vel Pulleinus, vulgo *Pollen*, seu *Pulley*, aut *Pulcy*, et nonnunquam *Bullen*, natione Anglus, in alma Facultate theologica Parisiensi toto orbe celeberrima publicus professor; deinde in Angliam reversus Oxoniensem academiam (ait Pithsæus) jam pene collapsam denuo erigere, et Musis iterum restituere deliberavit. Ipse ibi scholas aperuit, optimas scientias gratis docuit, auditores et discipulos, professores et magistros ex aliis regni partibus illuc evocavit; ex quibus non paucos suis sumptibus aluit, alios omnibus humanitatis officiis sibi et Musis obstrinxit. Cum iste præstantissimus doctor esset litterarum et litteratorum fautor et Mæcenas munificentissimus, multa publice docuit et dictavit, nec non privatim ad æternam ejus memoriam et reipublicæ litterariæ utilitatem scripsit. Hunc ob ejus summas ingenii et naturæ dotes, eximium animi candorem, singularem morum probitatem et exquisitam scientiarum cognitionem, Henricus I Anglorum rex maxime dilexit; ejus commendatione S. R. E. presbyter cardinalis tituli S. Eusebii ab Innocentio II Romano pontifice anno Christi 1134, mense Decembri Romæ, (Onuphrio) pisis creatus; postea cancellarius apostolicus a Lucio II ordinatus. Vir longe doctissimus, sacrarum Scripturarum Interpres excellentissimus, Theologus sublimis, qui ante Petrum Lombardum Sententiarum Magistrum, ac episcopum Parisiensem theologorum facile principem, Theologiam scripsit. Concionator etiam suo ævo magnus extitit. Tanquam Musarum decus et delictum scripsit.

« *In Psalmos aliquot lib. 1.*

« *In S. Joannis Apocalypsin lib. 1. Incipit: Septimam plerumque concupiscentiam.*

« *Sententias de S. Trinitate lib. viii. Incipiunt, Ut in hoc volumine lectori facile, etc.* Exstant mss. Angliæ in bibliotheca privata Gualteri Copi, ut indicat Thomas James in sua *Ecloga Oxonio Cantabrigiensi* Londini 1600, in 4 edita. Vidi Parisiis in amplissima bibliotheca Patrum Benedictinorum regalis

monasterii S. Germani de Pratis in folio, beneficio R. P. D. Lucæ Dachery ejusdem monasterii Bibliothecarii eruditissimi. Hoc egregium opus avide ab omnibus Musarum cultoribus expectatur.

« *Super doctorum dictis libros iv. Incipit. Hostis humani generis.*

« *De contemptu Mundi lib. 1. Incip. Chare frater, considera, etc.*

« *Prælectionum suarum lib. 1.*

« *Sermonum lib. 1.* In bibliotheca illustrissimi viri Alexandri Petavii Pauli, filii senatoris Parisiensis, reperiuntur mss. *Sermones* ejusdem cardinalis Pulleinii *De communi sanctorum*, num. 1434, et in Puteana. Ejusdem etiam opusculum ibidem habetur ms. (sed cujus materiæ, mihi hactenus est in obscuro) num. 1223.

« *Et alia nonnulla.*

« Ex hac vita migravit circa annum Incarnationis Dominicæ 1150, sub Eugenio III pontifice maximo.

« De Roberti Pulleinii meritis et scriptis, Onuphrius Panvinus Augustinianus, in *Innocentio II*. Alphonsus Giaconus Dominicanus, *ibid.* Bostonus Buriensis, Anglus, Benedictinus in *Catalogo Scriptorum Ecclesiæ*. Joannes Lelandus *De scriptoribus Angliæ*. Joannes Balæus, *ibid.* Franciscus Goduvinus episcopus Laudavensis *De cardinalibus Angliæ*; Joannes Rossus Anglus, *De Academiis Britannicis*. Jacobus Middendorpius *De academiis universi orbis*. Josias Simlerus in *Epitome Bibliothecæ Gesnerianæ*. Antonius Possevinus Mantuanus S. I. in *Apparatu sacro*. Henricus Ludovicus Castaneus Rupipezæus episcopus Pictaviensis in *Nomenclatore cardinalium*. Franciscus Maria Turrigius, *De eminentissimis cardinalibus Scriptoribus*. Fabianus Justinianus presbyter congregationis oratorii Romæ, postea episcopus Adjacensis in Corsica, *lib. iii De sacra Scriptura*. Antonius Aubery Parisinus tom. I *Historiæ generalis cardinalium*. Angelus Manrique, Burgensis, ordinis Cisterciensis, episcopus Pacis Augustæ in Hispania tom. II *Annalium Cisterciensium anno 1446*, cap. 5, num. 12. Gabriel Naudæus Parisinus in *Additionibus ad Historiam Ludovici XI, Francorum regis*, pag. 162. Petrus Angelus Spera Romanicanus I. III *De nobilitate professorum grammaticæ et humanitatis utriusque linguæ*. Hæc Ludovicus Jacob.

Sed omnium quos supra commemoravimus, nullus mea sententia videtur certiora suppeditare et uberius, quam quidam scriptor Anglus, Benedictini ordinis alumnus, scientiarum fama apud suos celeberrimus (sed qui hic nominari noluit) cujus epistolam ad nos pariter transmissam, vice coronæ ad-textimus.

« Ut particularius ad vestra quæsitâ respondeam, dico.

« 1. Roberti istius cognomen plurimum variat apud auctores: ut enim de Latina nominis declinatione nihil dicam, ipsum vernaculum nomen multipliciter effertur: nunc *Pollen*, nunc *Pullen*, nunc *Patley*, nunc *Pulcy*, nunc *Pudsy* sive *de Puteaco*, quorum nominum pleraque etiam ad hæc tempora apud nos perdurant in familiis non ignobilibus, nec penitus interciderunt. Quod si Goduvino assentimur, qui etiam *Bollenum* eum appellatum voluit, erit in nomine non nobilitas tantum, sed insuper majestas, et regnum aliquid.

« 2. Anglum cum fuisse Goduvinus, etiam cum pertinacia, asserit, tam patria quam genere, quasi expresse pugnandum putaret ne suspicarentur homines cum ad nos venisse ex Galliis, unde illo tempore Northmanni recenter victores, multos litteris et probitate præstantes viros tradebant in Angliam.

« 3. Patrimonium ei fuisse lautum et amplum vel inde colligas, quod post accisas Normannorum prædationibus et bellis Anglorum opes, sufficiebat tamen Poleno unde conjunctis cum rege operis et facultatibus, Studium Oxoniense restauraret, et se virosque eruditos, quos sibi ad illud opus in auxi-

lium asciverat, aleret. Nec dubium quin patrimonium hoc ei a parentibus venerit; ipse enim Christianæ philosophiæ deditus non alia conquirebat bona quam quibus animus excoleretur.

« 4. Omnibus qui de eo scribunt, convenit domi in patria primæ litteraturæ fundamenta posuisse; deinde peregrinatum in Gallias Parisiis melioribus magistris operam dedisse; ac demum in patriam reversum Oxonii ludum aperuisse, et Henrici primi (qui quod litteris faveret, et litteratus ipse esset *Ben Clerte*, id est bonus clericus dictus est) favore et gratia usum instaurasse Academiam quæ ibidem penitus collapsa fuerat.

« 5. Hariolatio itaque est, non ex vero dictum, quod quidam nostratum fingunt, Pullenum spontaneo exsilio patriam mutasse sub Stephano rege bella fugientem; ac tunc demum pacatis rebus, Oxonii docere cœpisse cum a Parisiensi peregrinatione redisset. Verius est reditum ei fuisse in patriam et ad Academiam Oxoniensem sub Henrico primo. Nam qui Henrici I beneficia, et Pulleni labores in restauranda academia Oxoniensi divulgavit, et in diversa tempora conjecerit, difficile ei erit Historias et tempora conciliare.

« 6. Henrici ergo I auspiciis, et Roberti Pulleni maxime industria Oxonii reflorescere cœperunt studia circa annum Domini 1129, renuitque Pullenus Oxonii cathedram per decennium et ultra: postea ab Innocentio II Romam accersitus, a Cœlestino ejus

A successore (5) cardinalis creatus tituli S. Eusebii anno 1144 ac demum per Lucium II cancellarius S. Romanæ Ecclesiæ constitutus. Erat quippe Pullenus omni quidem litteratura instructissimus, ea vero in primis quæ in interpretandis Patrum et pontificum scitis versatur. Nec solertiam ejus in rebus agendis impediabant speculationes theoricæ. Unde merito quidam suspicantur ab illo concepta Innocentii II et Eugenii III responsa de rebus sacris.

« 7. Discessit Pullenus e vita plenus dierum et honorum, quibus eum cumulaverant, domi quidem Henricus rex, Romæ vero pontifices summi Innocentius II, Cœlestinus II, Lucius II et Eugenius III.

« 8. Hic omnium primus fuit ex Anglia Romanæ Ecclesiæ cardinalis; nisi forte Ulricum quemdam ei prætulero. Sed de Pulleno res certa est, de Ulrico dubia.

« 9. Oxonii ad nostra usque tempora celebratur Pulleni memoria non annuis tantum et solemnibus scholarium panegyricis, sed testimoniis etiam multo gravioribus. Et certe qui Oxoniensis studii natales qui paulo magis formati sunt, ultra vel supra Robertum Pullenum efferunt et deprædicant, næ illi vix fabulas effugiunt.

« 10. Scripta ab eo per Balæum et Pithsæum sæculo XII in Pulleno, et a Nomenclatore cardinalium sub Cœlestino II, pagina 13, enumerantur ista, etc., ut supra. Hæc ille.

(5) Sed in hoc præferenda videtur Onuphrii Panvini sententia.

ROBERTI PULLI

S. R. E. CARDINALIS ET CANCELLARII

SENTENTIARUM

LIBRI OCTO.

(Opp. Roberti Pulli et Petri Pictaviensis, academiæ Parisiensis olim cancellarii, curante Hugone MATROUD, monacho Benedicto. — Parisiis 1655, fol.)

1 INCIPIT PROLOGUS.

Ut in hoc volumine lectori facile quod quæsierit occurrat, hæ præmittuntur, distinctiones, in quibus summatim prælibantur, quæ in sequentibus latius tractantur. Liber autem iste in VIII partes est divisus, quarum totidem sunt hæ prænotationes: singulæ vero partes in capitula sunt decisæ. His autem distinctionibus numeri crebro inseruntur, qui postea singulis capitulis prænotati inveniuntur ut sic evidenter comperiatur, quis hic locus sequentibus competat tractatibus.

INCIPIUNT PRÆNOTATIONES PRIMÆ PARTIS.

CAP. I. In prima parte ostenditur Deum esse, et initium subsistendi non habere: non esse contrariorum susceptibilem, et per se, non per aliud existentem.

CAP. II. Ibidem etiam interseritur contra idololatriæ cæcitatem; quæ et quanta sequerentur inconvenientia, si dii plures essent, et sic tantum unum Deum esse evincitur.

CAP. III. Tres esse personas subjungitur: quod diligenter investigatur et subtiliter; et proprietates pertinere ad substantiam, sed non efficere personam. Nulli quoque formæ Deum esse conjunctum: et cur in unitate tres personas tantum fateamur. Et de Deitatis incomprehensibilitate. De vera Christi divinitate et humanitate. De Spiritus sancti ab utroque processione. Et de scientia, et revelatione,